

Türkiye Cumhuriyeti
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

**SANAYİDE
YÜKSEK
TEKNOLOJİYE
GEÇİŞ
PROGRAMI**

SANAYİDE YÜKSEK TEKNOLOJİYE GEÇİŞ PROGRAMI

“Teknolojik dönüşüm, küresel entegrasyon ve nihayetinde katma değer artışı, ülkemizin 2023 hedefleri bağlamında önem arz eden adımlardır. Sanayimiz ekonomik büyümamızde lokomotif rol oynamaktadır. Bakanlığımız tarafından hazırlanan tüm politika belgelerinin ekseninde de sanayimizin teknolojik dönüşümü yer almaktadır.”

Dr. Veysel YAYAN
Bilim, Sanayi ve Teknoloji
Bakanlığı Müsteşarı

“Teknolojik dönüşüm yolunda yol haritalarını belirlediğimiz Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programı ile sektörlerimiz tek tek ele alınmış, iç dinamikleri, ülkemiz hedefleri, küresel trendler ve sektör beklentileri ile uyumlu olarak paydaş görüş ve önerileri bütünüyle ortaya konulmuştur.”

Zübeyde ÇAĞLAYAN
Sanayi Genel Müdürü

İmalat sanayi üretim yeteneği, gayri safi milli hasılaya olan katkısı ve diğer sektörler üzerindeki yüksek çarpan etkisi ile sürdürülebilir büyüme hedeflerini gerçekleştirecek öncelikli sektördür.

Bakanlığımız tarafından yapılan tüm çalışmaların ana hedefi, sanayimizin sahip olduğu üretim yeteneğinin yüksek katma değer oluşturacak şekilde dönüştürülmesidir.

2017 yılı TÜİK rakamlarına göre, imalat sanayimiz, ihracatımız içerisinde %93,7 paya sahiptir. Dış ticaretimizin teknoloji düzeyine göre dağılımında, orta yüksek ve yüksek teknolojili ürünler ihracatımızda %38,5, ithalatımızda ise %56,2 paya sahiptir. 2017 TÜİK rakamlarına göre, imalat sanayimizin 43,5 milyar dolar düzeyinde dış ticaret açığı bulunmaktadır.

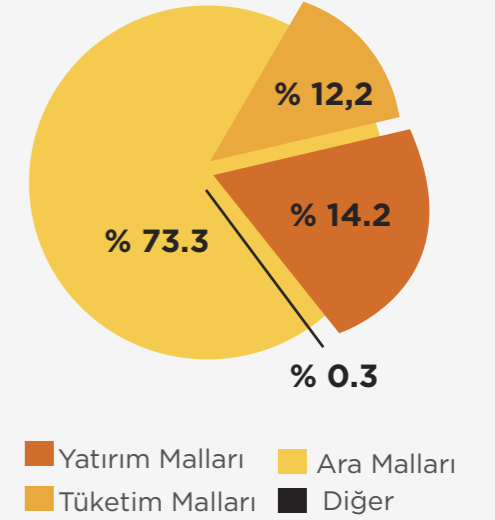
Dış ticaret açığımızın azaltılması ve sanayimizin katma değerinin artırılması için ithalatımızın %73,3'ünü oluşturan ara malların yurt içinde üretiminin sağlanması önem arz etmektedir.

İmalat sanayinin katma değerini en az iki katına çıkarmak ve yüksek teknolojili ürünlerin ihracatındaki payını artırmak üzere odak sektörlerin belirlenmesi çalışması yapılmıştır.

Bu kapsamda, öncelikle büyüme potansiyeli, ülkeye katkı, küresel trendler ve ulusal fizibilite göstergeleri değerlendirilerek odak sektörler belirlenmiştir.

Kimya ve ilaç, elektronik ve yarı iletkenler, makine ve teçhizat, gıda ve motorlu kara taşıtları sanayinin yanında tüm sektörlerle olan yatay ilişkisi ve sanayinin dijital dönüşümündeki kilit rolü nedeniyle bilişim ve yazılım sanayi ile sektörlerimize girdi sağlayan çelik sanayi de bu kapsama dahil edilmiştir.

Yerlileştirme ve kendi teknolojisine hakim bir sanayi oluşturma hedefi doğrultusunda, ülkemiz imalat sanayinin uluslararası düzeyde rekabet edebilmesi ve sürdürülebilir bir üretim yapısı için, ithal girdilerin yurt içinde üretilmesi, küresel pazara entegrasyonu ve dışa bağımlılığın azaltılması amacıyla Yerlileştirme Ürün Programı başlatılmıştır.

Kaynak: TÜİK, 2017

Yerlileştirme çalışmalarına temel teşkil etmesi amacıyla, imalat sanayimizin 130 milyar dolarlık ara malı ithalatını oluşturan 2.739 adet ürün grubunu; teknoloji düzeyine göre önceliklendirilerek yaklaşık 20 milyar dolara karşılık gelen 43 ürün grubu tespit edilmiştir.

Ürün Kriterleri:

- Orta-Yüksek ve Yüksek Teknoloji Grubunda yer alması
- Ülkemizin Üretim Yetenekleri
- İthalat Payı (2016 yılı > 20 milyon \$)
- Pazar Büyüklüğü (Son 10 yıllık dünya ithalat trendi > 0)
- Rekabet Potansiyeli (İlk 3 ihracatçı payı < %60)
- Teknoloji Düzeyi (Karmaşıklık endeksi > 0.5)

Sektör temsilcilerimizle birlikte, söz konusu ürünlerin yerlileştirme yol haritaları üzerinde çalışılmaktadır.

Sektör temsilcilerimizle birlikte, söz konusu ürünlerin yerlileştirme yol haritaları üzerinde çalışılmaktadır.

Diğer taraftan yerlileştirme çalışmalarının ilgili Bakanlıkların katkısıyla ortak akıl ile yürütülmesi için 2018/1 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile Başbakan Yardımcısı Başkanlığında, Bilim, Sanayi ve Teknoloji, Ekonomi, Gümrük ve Ticaret, Kalkınma ve Maliye Bakanlarının katılımı ile Yerlileştirme Yürütme Kurulu ihdas edilmiştir. Kurulun Sekreteryası Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülmektedir.

Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programı kapsamında, odak sektörlerde yürütülecek programlarla, odak sektörlerin 87 milyar dolar ilave katkıyla sanayi katma değerinin iki katına çıkarılması, yüksek teknoloji ürünlerin ihracatımız ve sanayimiz içerisindeki payının %15 seviyesine getirilmesi hedeflenmektedir.

Önümüzdeki dönemde ise; Yerlileştirme faaliyetleri, yeni teknolojilerin sunduğu fırsatlar, Dördüncü Sanayi Devrimi çalışmaları, Ar-Ge ve yenilik ekosistemi unsurlarıyla sanayimiz yüksek teknoloji grubuna çıkacak kapasitededir.

Odak sektör temsilcilerimizle ortak hedefle hareket ettiğimiz Program kapsamında, Türkiye Sanayi Zirveleri ile somut adımları belirlemek üzere sanayi temsilcilerimizle bir araya geldik. Bu kapsamda, Makine ve Teçhizat, Çelik, Bilişim ve Yazılım, Elektronik ve Yarı İletkenler, Otomotiv Tedarik Sanayi, İnşaat Malzemeleri, İlaç ve Tıbbi Cihazlar, Gıda ve Kimya Sanayi zirveleri ile ortak hedef ve stratejilerimizi belirlemek üzere görüş ve önerilerimizi istişare ettik.

HEDEF

**10 yılda sanayi katma değerini
300 milyar dolara,**

**Yüksek teknoloji ürün payını
%15'e çıkarmak**

**8,1 milyon kişiye
istihdam sağlamak**

TÜRKİYE SANAYİ ZİRVELERİ

“

Bakanlığımız politikaları ile sektör paydaşlarımızın görüş, öneri ve taleplerinin ortak bir platformda ele alınması amacıyla düzenlenen Türkiye Sanayi Zirveleri, sektör temsilcileri çatı sivil toplum kuruluşları ile ilgili kamu kurumlarından üst düzey yöneticileri bir araya getiren teknik çalıştay formatında, sanayi kümelenmesinin yoğun olduğu illerde gerçekleştirilmiştir.

”

İnşaat Malzemeleri, Sağlık, Gıda ve Kimya Sanayi Zirveleri düzenlenmiştir. Sağlık Sanayi zirvesini, Sağlık Bakanımız da katılımı ile onurlandırmışlardır.

Zirveler öncesinde sanayicilerimizin sorunlarını net bir şekilde ifade edilebilmeleri, çözüm önerilerinin kamudaki muhatapları ile birlikte sağlıklı bir şekilde ortaya konulabilmesi için ilgili sektörün çatı STK temsilcileri tarafından yoğun bir hazırlık süreci gerçekleştirilmiştir.

Zirvelerin gerçekleştirilmesi sonrasında, sanayimizin rekabet gücünü artıracak, ithal bağımlılığını azaltacak projelerin hayata geçirilmesi ve küresel pazara entegre edilmesi hedefi doğrultusunda izlenecek yol haritalarının belirlenmesi amacıyla, Sektörel Daire Başkanlıklarımız ile STK'lar arasındaki koordinasyon neticesinde çalışma grupları oluşturulmuştur. Bu kapsamda yürütülecek çalışmalarla, yüksek teknolojiye geçiş için belirlenen projeler ve çözüm önerileri hayata geçirilecektir.

Bakanlığımızın “Bilim Merkezi, Teknoloji Üssü, İleri Sanayi Ülkesi Türkiye” hedefi doğrultusunda, sanayimizin katma değerini ve yüksek teknoloji ürünlerin ihracatımızdan aldığı payı artırmak amacıyla başlattığımız Sanayide Yüksek Teknolojiye Geçiş Programı kapsamında Sayın Bakanımızın katılımı ile Makine, Çelik, Bilişim, Elektronik, Otomotiv,

Bakanlığımız Destekleri

1. Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda Verilen Destek ve Teşvikler

Yönetici Şirket

- Altyapı, idare binası ve kuluçka merkezi inşası desteği,
- Damga vergisi, emlak vergisi ve elde ettiği kazançlar nedeniyle ise gelir ve kurumlar vergisi muafiyeti (2023)

Ar-ge ve Kuluçka Firmaları

- Gelir ve Kurumlar Vergisi İstisnası
- Gelir Vergisi Stopajı Desteği
- Gümrük Vergisi İstisnası
- Damga Vergisi İstisnası
- Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- Sistem yönetimi, veri yönetimi, sektörel internet, mobil ve askeri uygulama yazılımları için KDV muafiyeti (2023)

Kuluçka Firmaları (Diğer Firmalar)

- Kuluçka Merkezlerinde yer alan yeni kurulmuş firmalara kira bedelleri %50 indirimli uygulanır.
- Kuluçka Merkezlerinde yer alan firmaların devlet destekli olması durumunda kira bedelleri %75 indirimli uygulanır.
- Türkiye’de yer alan teknoparklarda, firmalar için ayrılan yerin en az %10’u kuluçka firmalarına ayrılmak zorundadır.

Akademisyenler

- Akademisyenlerin TGB’lerde yaptıkları çalışmalar karşılığı elde ettikleri kazançları döner sermaye dışında tutulmaktadır.
- Akademisyenler TGB’lerde şirket kurabilmekte, ortak olabilmekte ya da TGB yönetimlerinde yer alabilmektedirler.
- Akademisyenler çalıştıkları kurumlardan onay almaları halinde, TGB firmalarında 6 ay boyunca tam zamanlı olarak çalışabilmektedirler.

Temel Bilimler Desteği

- Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde yer alan işletmelerde istihdam edilen temel bilimler (matematik, fizik, kimya, biyoloji) mezunlarına verilecek maaşın, 2 yıl süre ile brüt asgari ücret kadarlık kısmı Bakanlığımız bütçesine konulan ödenekten karşılanacaktır (Üretim Reform Paketi).

TGB Diğer Destekler

- Teknopark dışında geçirilen süreler (doktora/yüksek lisans veya proje ile doğrudan ilgili faaliyetler) ilişkin ücretlerin %100’ünü aşmamak şartıyla gelir vergisi stopajı teşvik kapsamına alınmıştır.
- TGB’de yer alan firmalara Doğrudan Girişim Sermayesi sağlayan firmalar için vergi indirimi sağlanmıştır.

- TGB firması veya yönetici şirketinde çalıştırılacak yabancı uyruklu Ar-Ge ve/veya tasarım personelinin istihdamı kolaylaştırılmıştır.
- TGB'de Ar-Ge faaliyetleri gerçekleştiren ve projesini tamamlayan girişimci firmalara Teknolojik Ürün Deneyim Belgesi verilmesi kolaylaştırılmıştır.
- TGB bünyesinde Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri ile Prototip Atölyesi kurulabilmesinin yolu açılmıştır.
- Yenilik ve tasarım faaliyetlerinde bulunanlara, münhasıran bu faaliyetlerinde kullanılmak üzere yapılan yeni makina ve teçhizat teslimleri KDV muafiyeti kapsamına alınmıştır.

2.Yerli Malı

Ekonomide en büyük mal ve hizmet alıcısı kamudur. **“Kamu alımlarında yerli malına fiyat avantajı uygulaması”** gerek imalat sanayinin yerlileştirilmesi gerekse sanayinin teknolojik dönüşümü noktasında önemli bir araçtır.

“Üretim Reform Paketi” ile kamu alımlarında **orta ve yüksek teknoloji sanayi ürünleri** arasından belirlenen ve Kamu İhale Kurumu tarafından ilan edilen listede yer alan malların ihalelerinde, yerli malı teklif eden istekliler lehine **%15 oranında fiyat avantajı sağlanması zorunlu hale getirilmiştir.**

Yapılan değişiklikle ayrıca yerli yazılım ürünlerine de fiyat avantajı uygulaması zorunlu hale getirilirken, Bakanlığımız tarafından orta düşük, orta yüksek ve yüksek teknoloji **makine, malzeme ve ekipman** arasından belirlenen makine ve ekipmanlardan ihale konusu işte kullanılacak olanlara **yerli malı olması şartı** getirilmiştir.

Öte yandan, Üretim Reform Paketi ile sanayicinin önündeki engeller kaldırılmıştır. **Sanayi Sicil Belgesine** sahip işletmelerin, elektrik tüketiminde ödenen **% 2'lik TRT katkı payından muaf** tutulması, Planlı Sanayi Bölgelerinde (Organize Sanayi Bölgeleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Endüstri Bölgeleri, Sanayi Siteleri, Serbest Bölgeler) emlak vergisi, damga vergisi ve harçlar yönünde **düzenlemeler** yapılmıştır.

3. Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi

Başvuru Şartları

- Araştırmacı ve teknisyen statüsünde çalışacak en az 15 (30) tam zaman eşdeğer Ar-Ge personeli
- Ar-Ge Merkezinde Ar-Ge veya tasarım projelerinin bulunması
- Ar-Ge ve destek personelinin Ar-Ge Merkezinde çalıştığı fiziki kontrolünü yapacak mekanizmalara sahip olunması
- Ar-Ge veya tasarım faaliyetlerinin yurt içinde gerçekleştirilmesi
- Ar-Ge Merkezlerinin ayrı bir birim şeklinde örgütlenmiş ve tek bir yerleşke veya fiziki mekan içinde yer alması

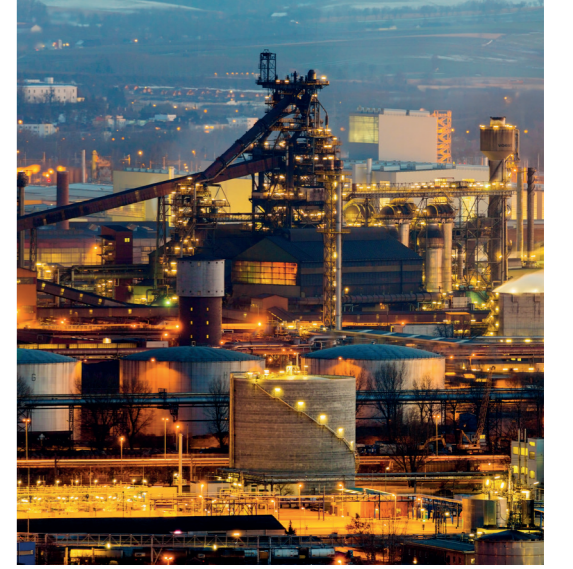
VERİLEN DESTEKLER

- Damga vergisi istisnası
- Gümrük vergisi
- Vergi indirimi
- Sigorta primi desteği
- Gelir vergisi stopajı desteği

4. Endüstri Bölgesi Destek ve Teşvikleri

Endüstri Bölgelerinde verilen destek ve teşvikler;

- Yatırım teşvik belgesi alan yatırımların, vergi indirimi ve sigorta primi işveren desteği açısından buldukları bölgenin bir alt bölgesinde sağlanan oran ve sürelerde faydalanması
- Hazine arazileri üzerinde 49 yıllık irtifak hakkı ve kullanım izni
- Bölge içerisinde yer alan tüm binalara emlak vergisi muafiyeti
- Bakanlık tarafından onaylanan alt yapı ve üst yapı projeleri ve bunlarla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkin harç muafiyeti şeklindedir.

5. Sanayi İşbirliği Programı

Kamu alım gücünün sanayimizin teknolojik dönüşümüne katkı sağlayacak şekilde kullanılması amacıyla hazırlanan **“Sanayi İşbirliği Projelerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik”** 17 Şubat 2018 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu yönetmelik ile Sanayi İşbirliği Projelerinin uygulama süreçleri araştırma-geliştirme, tasarım, üretim, test gibi unsurların bütünsel olarak ele alındığı **teknoloji geliştirmeye ve yerlileştirmeye yönelik proje yönetim yaklaşımı** ile gerçekleştirilecek şekilde düzenlenmiş, **tüm kamu idareleri tarafından uygulanabilecek** bir yapıya kavuşturulmuş ve **sadeleştirilmiştir.**

Kamu alımlarında sanayi katılımı ve teknoloji yönetimi ile ilgili hususlarda uygulama birliğinin sağlanması, sanayi ve teknolojinin bütünsel bir yaklaşım ile değerlendirilmesi, bilgi birikimi ve tecrübenin etkin bir şekilde kullanılması amacıyla, sanayi katılımı ve teknoloji yönetimi sürecinin, **merkezi bir yapıda idareler ile koordineli bir şekilde Bakanlığımız tarafından yürütülmesine yönelik düzenleme yapılmıştır.**

Ulaştırma, enerji ve sağlık sektörleri başta olmak üzere, tüm alanlarda **etkin bir şekilde** uygulamaya geçirilen Sanayi İşbirliği Programları, **yerli sanayimizin yüksek teknoloji üretimi ve katma değerinin artırılması** açısından önemli bir araçtır.